

Aplinkosaugos ataskaita 2018

TURINYS

1. IŽANGINIS ŽODIS	3
2. ĮMONĖS APRAŠYMAS	4
2.1. Įmonės apibūdinimas	4
2.2. Įmonės gaminami produktai	6
2.3. Naudojamos žaliavos	7
2.4. Įmonės verslo procesai	8
3. KOKYBĖS IR APLINKOSAUGOS POLITIKA	9
4. APLINKOSAUGOS VADYBOS SISTEMOS APRAŠYMAS.....	10
5. APLINKOS APSAUGOS ASPEKTAI	11
6. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	11
7. VEIKSMINGUMO RODIKLIAI.....	12
7.1. Energijos naudojimo našumas	13
7.2. Medžiagų naudojimo efektyvumas.....	13
7.3. Vanduo.....	14
7.4. Atliekos.....	14
7.5. Bioįvairovė	15
7.6. Emisijos	16
8. TEISINIAI REIKALAVIMAI	17
APLINKOSAUGOS VERTINTOJO IŠVADA	18

1. IŽANGINIS ŽODIS

Mažame miestelyje netoli Kauno, Garliavoje, rasite mezgimo įmonę „Garlita“, kuri turi daugiau, negu 45 metų tekstilininkės patirtį.

Tai yra šeimos verslas. „Garlita“ – tai dviejų šeimos kartų kelionė, kuri atvedė nedidelę mezgimo įmonę į sėkmingą tarptautinį verslą. Ši kelionė prasidėjo nuo to, kad Lietuvos mokykloms bei kariuomenei prieš beveik 3 dešimtmečius prireikė naujos aprangos – uniformų. Įmonėje mėgstama sakyti, kad „Garlita“ įkurta dėl gražios priežasties – aprengti šalį. Ši veikla išsivystė į tarptautinę – „Garlita“ eksportuoja megztinius ir kitus savo gaminius į Prancūziją, Vokietiją, Angliją, Airiją, Daniją, Izraelį, Norvegiją, Švediją, Rusiją, Japoniją ir į kitas šalis visame pasaulyje.

Bendrovė siekia sudaryti švarią, ekologišką darbo aplinką kiekvienam darbuotojui ir formuoti visos įmonės darbuotojų elgesį bei kultūrą, atsakingą prieš visus mus supančią aplinką. Siekiame, kad švari ir ekologiška, darni aplinka suptų ne tik mus, bet liktų išsaugota ir ateities kartoms. UAB „Garlita“ – viena iš įmonių, kuri taiko darnaus vystymosi principus savo veikloje. Gamtos ir žmogiškųjų išteklių veiksmingas naudojimas yra kertinis darnios gamybos principas. Todėl įmonės svarbiausi aplinkos apsaugos aspektai – mažinti gamybines atliekas ir tausoti gamtos išteklius. Tam tikslui įmonėje įdiegta integruota vadybos sistema, atitinkanti ISO 9001, ISO 14001 standartų bei Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (EB) Nr. 1221/2009 bei Europos Komisijos Reglamento (ES) 2017/1505 reikalavimus.

Įdiegta ir nuolat tobulinama aplinkosaugos vadybos ir audito sistema (EMAS) – vienas geriausių aukščiausios aplinkosauginės pastangos siekio įrodymas, nes sisteminis požiūris į aplinkosaugos vadybą sustiprina visus kitus verslo vadybos aspektus. Įsidiegtą šią sistemą pajutome realią naudą: visų darbuotojų įsitraukimas į šios sistemos įgyvendinimą sustiprino įmonės darbuotojų tikslų suartėjimą su įmonės tikslais; pajutome finansinę naudą dėl pagerėjusios operacijų kontrolės; atsivėrė naujos verslo perspektyvos rinkose, kuriose yra svarbūs ekologiškai švarūs gamybos procesai. Be to, ženkliai pagerėjo įmonės įvaizdis Lietuvoje ir užsienyje.

UAB „Garlita“ gaminių asortimentas labai didelis, nuo aprangos karinėms struktūroms iki vaikiškų drabužėlių, todėl aplinkosauga ir toliau išlieka esminis įmonės darnios veiklos variklis. Mes esame patenkinti tuo, jog augant užsakovų poreikiams ir vystantis naujoms technologijoms, užsakovai vis dažniau bendradarbiauti pasirenka mūsų įmonę. Džiaugiamės, jog sugebame patenkinti mūsų užsakovų lūkesčius ir jaučiame, jog esame atsakingi diegti tokias technologijas, kurios leistų spręsti ne tik aktualias aplinkosaugines problemas, bet ir kuo mažiau kenktų visai ekosistemai. Savo gamyboje aktyviai diegdami aplinkos apsaugos ir gamtos turtų tausojimo idėjas, norime būti viena pažangiausių savo srities įmonių Europoje. Mes norime, kad visi neabejingi mus supančiai aplinkai žmonės prisidėtų prie aplinką saugančių ir tausojančių idėjų įgyvendinimo ir kartu su mūsų įmone kurtų gražesnę ir švaresnę ateitį. Už aplinką atsakingas kiekvienas.

*Juozas Martikaitis,
Generalinis direktorius*

2. ĮMONĖS VEIKLOS IR PRODUKTŲ APŽVALGA

2.1. Įmonės apibūdinimas

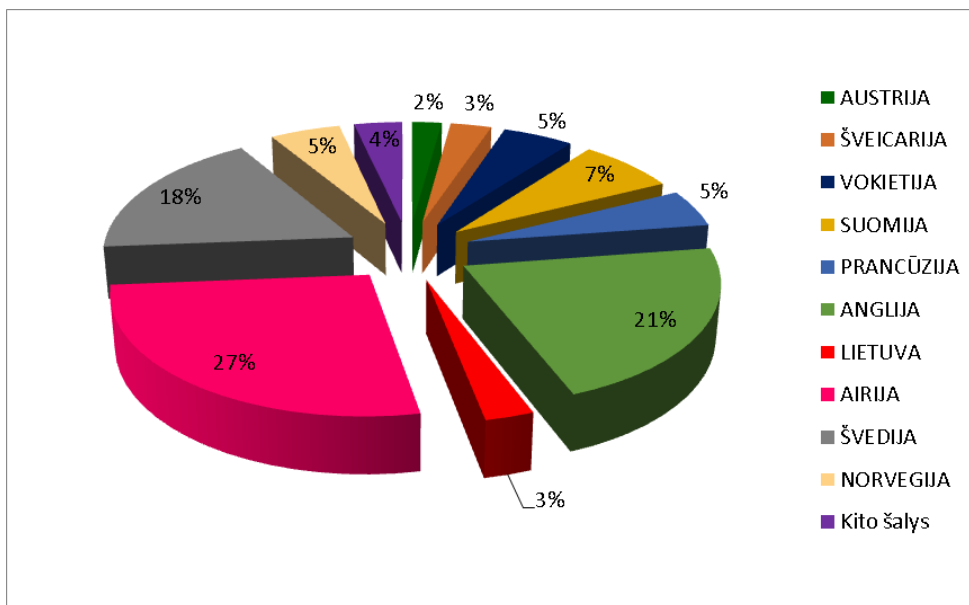
Įmonės juridinis statusas, dydis: „Garlita“ yra uždaroji akcinė bendrovė (UAB), vidutinio dydžio pramonės įmonė (2019-05 mėn. joje dirbo 170 darbuotojai), įkurta 1970 metais.

Įmonės veiklos sritis, produkcija: UAB „Garlita“ veikia tekstilės pramonės šakoje, trikotažo gamybos sektoriuje (viršutinio trikotažo gamyba: mezgimas ir siuvimas, veiklos kodai: EA 4, NACE 13.91, 14.39), gamina: moterišką, vyrišką, vaikišką viršutinį trikotažą, įvairius uniforminius megztinius, šalikus, kepures, namų tekstilės gaminius.

Įmonės pasiekimai ir išskirtinumas. Gaminių kokybės pripažinimas vietinėje rinkoje: UAB „Garlita“ pripažinta geriausiai šalyje dirbančia viršutinio trikotažo įmone vidutinio dydžio įmonių grupėje. Įmonė gamina ir tiekia megztinius Lietuvos policijos, muitinės, priešgaisrinės apsaugos ir kitoms tarnyboms. Labai svarbus įmonės gaminių kokybės pripažinimas – ilgametis megztinių armijai pagal NATO pripažintus techninius standartus tiekimas (šie gaminiai įtraukti į jungtinį NATO katalogą „*NATO Master Cross Reference List*“, įmonei suteiktas NATO komercinės įmonės kodas, LR Ūkio ministro 2007 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr.4-512 įmonė įtraukta į potencialių NATO konkursų dalyvių sąrašą).

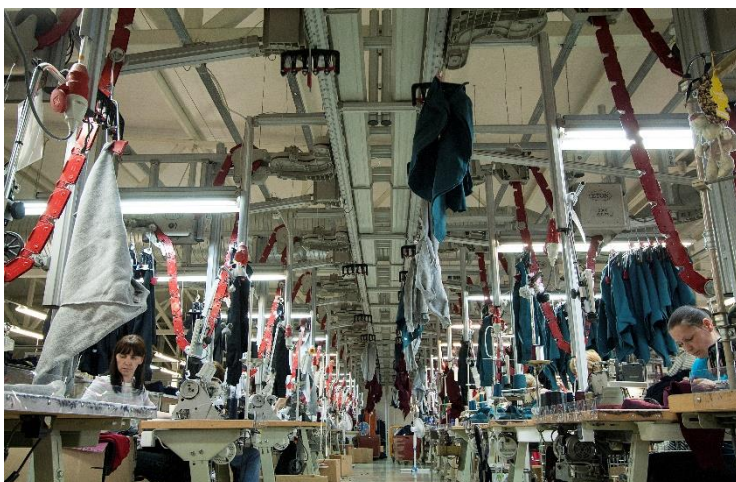
Gaminių kokybės pripažinimas užsienio rinkose: didžiulis įmonės pasiekimas – jos gaminių pripažinimas užsienyje – jos produkcija, skirtą specialioms tarnyboms perka Švedijos muitinės, Norvegijos armijos ir kt. Įmonė savo gaminius tiekia Didžiosios Britanijos, Švedijos, Danijos, Norvegijos, Airijos, Vokietijos, Prancūzijos ir kitų užsienio šalių kompanijoms. Pagal specialius užsakymus gaminami gaminiai garsių prekių vardų įmonėms.

Įmonės tarptautiškumas: UAB „Garlita“ yra tarptautinė bendrovė, į įvairias Vakarų Europos šalis įmonė eksportuoja apie 97 procentus pagamintos produkcijos, likusi dalis parduodama Lietuvos rinkoje. Įmonės gaminių pardavimų pasiskirstymas pagal valstybes pavaizduotas **1 pav.** Įmonė užsienio rinkose yra pelniusi kokybiškų, patogių gaminių reputaciją. Įmonės privalumai yra palanki geografinė padėtis, nepriekaištinga gaminio kokybė, darbų atlikimo terminų laikymasis, kvalifikuota darbo jėga, pažangių technologijų naudojimas, rūpinimasis aplinkosauga.

1 pav. Įmonės gaminių pardavimų pasiskirstymas pagal valstybes

Įmonės kompiuterizacijos lygis: įmonės gamyba yra maksimaliai kompiuterizuota, pradedant visomis gamybos procedūromis, baigiant apskaita ir gamybos saugumo užtikrinimu. UAB „Garlita“ turi elektronines V, VII, X ir XII klases „Stoll“ mezgimo mašinas. **2-3 pav.** pavaizduotos įmonės gamybiniuose padaliniuose įdiegtos automatizuotos mezgimo ir siuvimo linijos.

2-3 pav. Automatizuotos siuvimo ir mezgimo linijos įmonėje „Garlita“

Įmonės pripažinimas. UAB „Garlita“ yra garsi Garliavoje, gerai žinoma Kauno regione ir Lietuvoje įmonė dėl savo indėlio į bendruomenės stiprinimą, aplinkosaugos puoselėjimą, gaminių inovacijas, pramonės ir eksporto plėtojimą. Paminėtina, kad įmonė, įmonės kolektyvas arba įmonės vadovas gauna padėkas, apdovanojimus arba pažymėjimus už tai, kad finansiškai ir kitokiu savo indėliu prisideda, skatina ar remia įvairius renginius, organizacijas, bendruomenes. Galima paminėti šiuos:

- ❖ 2016 m. padėka įmonės kolektyvui iš Alytaus „Volungės“ pagrindinės mokyklos už bendradarbiavimą ugdant mokinių verslumą ir organizuojant projektines veiklas.
- ❖ 2016 m. Lietuvos Respublikos Ūkio ministerijos apdovanojimas Juozui Martikaičiui už jo indėlį į Lietuvos pramonę.
- ❖ 2016 m. padėka įmonei iš Lietuvos istorinių transporto priemonių išsaugojimo asociacijos „Retromobile“ už istorinės technikos puoselėjimą.
- ❖ 2016 m. pažymėjimas iš Europos regioninės plėtros fondo už įmonės dalyvavimą projekte „Eksporto plėtra tikslinėse užsienio rinkose“.
- ❖ 2016 m. pažymėjimas iš Europos regioninės plėtros fondo už įmonės dalyvavimą projekte „Verslo konkurencingumo skatinimas diegiant elektroninius verslo sprendimus“.
- ❖ 2017 m. apdovanojimas įmonei aukso medaliu „Lietuvos metų gaminy 2017“ už inovatyvų daugiafunkcinį megztinį, reguliuojantį kūno temperatūrą, atsparų pjūviams, dūžiams, ugniai, apsaugantis nuo Molotovo kokteilių.
- ❖ 2018 m. apdovanojimas įmonei aukso medaliu „Lietuvos metų gaminy 2018“ už inovatyvų daugiafunkcį nedylantį megztinį, atsparų ugniai, pjūviams, reguliuojantį kūno temperatūrą.

2.2. Įmonės gaminami produktai

Įmonės gamybos apimtys. Per savaitę UAB „Garlita“ įvykdo apie trisdešimt skirtingų modelių užsakymų, visas įmonės gaminių asortimentas siekia šimtus skirtingų gaminių pavadinimų. Įmonėje per mėnesį maksimaliai pagaminama iki 36 tūkstančių gaminių, per metus – vidutiniškai apie 340 tūkstančių gaminių. 1 lentelėje pateikta informacija apie įmonės gamybos apimtis vienetais 2016-2018 metais. Įmonė nuolat atnaujina gamybos įrangą, siekdama didinti jos kompiuterizacijos ir robotizacijos laipsnį, didinti našumą, mažinti gamybos atliekas ir elektros sąnaudas.

1 lentelė. 2016-2018 metų įmonės gamybos apimtys, gaminių vienetais

Metai	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Pagaminti gaminiai, vnt.	331 818	340 347	307 785

Įmonės produkcija. UAB „Garlita“ gamina:

- ❖ įvairius madingus vyriškus, moteriškus ir vaikiškus gaminius: megztinius, džemperius, liemenes, apsiaustus, kelnes, sukneles, šliaužtinukus, batukus, sijonus;
- ❖ gaminius laisvalaikiui – sportui, medžioklei, žvejybai, jodinėjimui, buriavimui, golfui, tenisui, futbolui, krepšiniui, slidinėjimui, moto sportui, kovų menams: sportines kelnes, sportinius švarkus, džemperius, treningus, apsiaustus, šalikus, kepures, apsiaustus;
- ❖ namų tekstilės gaminius: pledus, pagalvių užvalkalus, kitus megztus namų tekstilės gaminius;
- ❖ uniforminius megztinius: mokykloms, apsaugos tarnyboms, jėgos struktūroms;

- ❖ inovatyvius gaminius: įvairius megztinius – apsaugančius nuo vabzdžių, apsaugančius nuo elektromagnetinių spindulių ir elektrostatinių krūvių, atsparius ugniai, atsparius pjūviams ir aštriems daiktams, su vitaminu E, atsparius nuo UV spindulių, atsparius drėgmei, purvui, dėmėms, apsaugančius nuo bakterijų, atigrybelinius, nesugeriančius drėgmės, išstumiančius drėgmę, palaikančius temperatūrą, dezodoruojančius.

2.3. Naudojamos žaliavos

Savo gaminiams gaminti, įmonė naudoja pagrindines ir pagalbines žaliavas. Pažymėtina, kad pagrindiniai žaliavų tiekėjai atitinka standarto „Eco Tex“ reikalavimus.

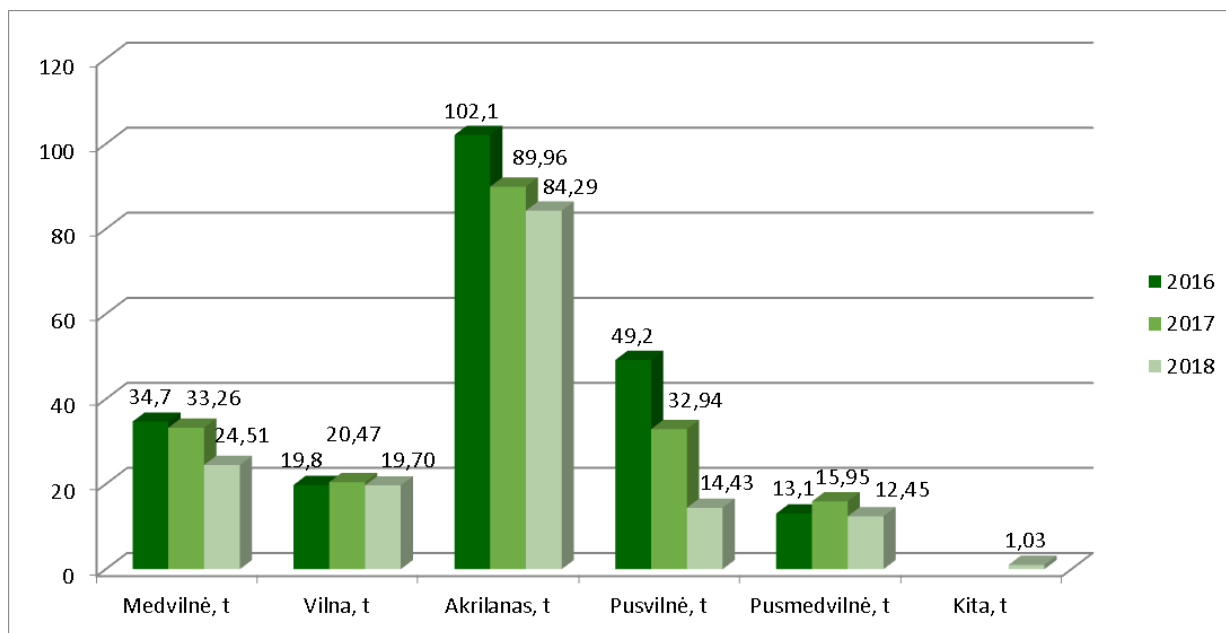
Pagrindinės žaliavos / verpalai:

- ❖ natūralios: vilna, medvilnė, linas, šilkas;
- ❖ sintetinės: akrilanas, neilonas;
- ❖ mišiniai: pusvilnė, pusmedvilnė.

Pagalbinės žaliavos/medžiagos:

- ❖ pamušalai: sintetiniai, natūralūs;
- ❖ sagos: medinės, plastikinės, metalinės;
- ❖ etiketės: kartoninės, medžiaginės – sintetinės, medvilninės;
- ❖ užtrauktukai: plastikiniai, metaliniai;
- ❖ kitos: įvairūs siūlai, juostelės.

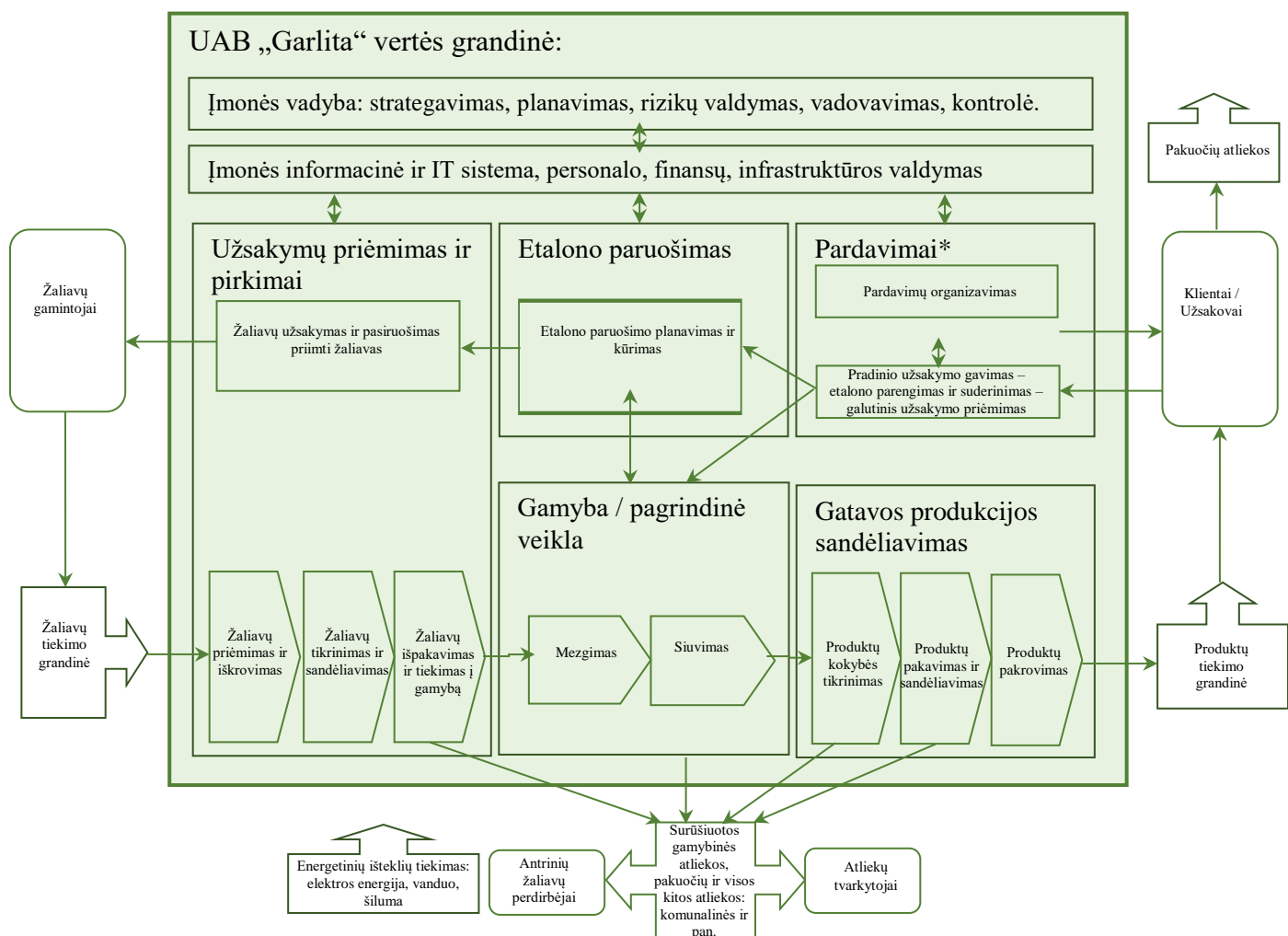
4 paveiksle pavaizduota įmonės perkamų pagrindinių žaliavų kiekiai tonomis 2016-2018 metais.

4 pav. Įmonės „Garlita“ perkamų pagrindinių žaliavų kiekiai

2.4. Įmonės verslo procesai

5 paveiksle pavaizduota UAB „Garlita“ įmonės verslo procesai ir jų bei organizacijos santykis su aplinka.

5 pav. UAB „Garlita“ verslo procesai ir organizacijos santykis su aplinka

3. KOKYBĖS IR APLINKOSAUGOS POLITIKA

- UAB „Garlita“ mezga ir siuva viršutinius drabužius bei namų tekstilės gaminius, pagrindiniai jos produkcijos užsakovai – Lietuvos ir užsienio įmonės. Įmonė įsidiegusi kokybės vadybos sistemą ir aplinkos apsaugos vadybos sistemą, todėl yra **patikima savo klientų partnerė, atsakinga aplinkai bei suinteresuotoms šalims.**
- Įmonė, atsižvelgdama į užsakovų atsiliepimus bei reikalavimus gaminių kokybei ir aplinkosaugai, suinteresuotųjų šalių poreikius bei lūkesčius, teisinius reikalavimus, deda pastangas tinkamai valdyti veiklos procesus, efektyviai vartoti energetinius išteklius, nuolat tobulinti gamybinę įrangą, kurti naujus produktus ir jų pakuotes, tobulinti savo kokybės ir aplinkosaugos sistemas bei joms keliamus tikslus.
- UAB „Garlita“ įsikūrusi Rinkūnų k., Garliavos apyl. sen., Kauno r., šalia gyvenamųjų namų, netoli mokyklos, todėl, suprasdama suinteresuotų šalių poreikius, įsipareigoja nenaudoti savo veikloje pavojingų, žalingų aplinkai ir žmonių sveikatai medžiagų tokiais kiekiais, kurie galėtų sukelti pavojų aplinkiniams gyventojams, šalia esančioms įstaigoms ir gamtai (paveikslėliuose pavaizduota įmonės produkcijos reklama).

UAB „Garlita“ įsipareigoja:

- *Mažinti dėl savo veiklos kylančių ar galinčių kilti aplinkos taršą ir užtikrina, kad imasi veiksmų šios taršos numatymui, ir jos sumažinimui, nuolat gerinti aplinkosauginį veiksmingumą.*
- *Vykdyti nuolatinį aplinkos apsaugos ir kokybės vadybos sistemos gerinimą ir didinti vadybos sistemos veiksmingumą.*
- *Laikytis visų teisinių ir kitų reikalavimų, aplinkos apsaugos įstatymų, reglamentų, taip pat ir visų įstatymų, reglamentuojančių visas mūsų įmonės veiklos sritis, įsipareigoja užtikrinti teisinių ir kitų reikalavimų laikymąsi.*
- *Taikyti EMAS nuostatas savo veikloje, laikytis ISO 9001 ir ISO 14001 standartų reikalavimų.*
- *Mažinti savo veikloje atsirandančių atliekų kiekį, rūšiuoti ir valdyti atliekas, laikytis taršos prevencijos principų, taupyti energiją.*
- *Įgyvendinti ir nuolat gerinti kokybės ir aplinkosaugos politiką ir užtikrinti, kad politika yra žinoma ir suprantama įmonės darbuotojams, atvira visuomenei.*

4. APLINKOSAUGOS VADYBOS SISTEMOS APRAŠYMAS

Bendras apibūdinimas. 2004 m. įmonė įdiegė integruotą vadybos sistemą, atitinkančią ISO 9001 ir ISO 14001 standartų reikalavimus. Šios integruotos vadybos sistemos įdiegimas įmonėje suteikė klientams papildomą naudą bei kokybės užtikrinimo garantijų. Įmonės vadovybė didelį dėmesį skiria aplinkos apsaugos standartų laikymuisi. Nuo 2010 m. aplinkos apsaugos vadybos sistemai įmonė taiko Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (EB) Nr. 1221/2009 reikalavimus (EMAS). Nuo 2018 m. įmonė atnaujino savo aplinkos apsaugos sistemą pagal Europos Sąjungos Komisijos Reglamentą (ES) 2017/1505 bei Komisijos Reglamentą (ES) 2018/2026.

Aplinkosaugos sistemos valdymas. Aplinkos apsaugos vadybos sistema remiasi nustatytų įmonės veiklos ir produktų aplinkos apsaugos aspektų valdymu. Aplinkos apsaugos aspektai valdomi laikantis teisinių ir kitų įmonės priimtų reikalavimų bei vadovaujantis taršos prevencijos principu. Didesnis dėmesys skiriamas reikšmingiems aplinkos apsaugos aspektams. Būtent reikšmingiems aplinkos apsaugos aspektams iškeliami tikslai ir įgyvendinamos numatytos priemonės. Reikšmingi aplinkos apsaugos aspektai yra:

- Elektros energijos suvartojimas, dėl ko įmonė taupo žaliavas, gamtos išteklius ir energiją, o taip pat pakartotinai juos panaudoja ir taip sumažina produkcijos kaštus.
- Gamybos atliekos, dėl ko įmonė kuria naujus produktus, įsigyja geresnę įrangą, kompiuterizuoja gamybos valdymą, geriau organizuoja darbą ir taip mažina gamybinių atliekų kiekį.

Veiklos, susijusios su reikšmingais aplinkosaugos aspektais, įformintos dokumentais, tai padeda užtikrinti geresnį šių veiklų planavimą ir valdymą. Parengtos ir įdiegtos procedūros apimančios aplinkosaugos aspektų, veiklų ir avarinių situacijų valdymą.

Lyderystė. Kiekvienais metais yra nustatomi su kokybės ir aplinkosaugos politika suderinti tikslai ir uždaviniai. Įmonės aplinkosaugos politiką turi žinoti ir laikytis privalo kiekvienas įmonės darbuotojas. Įmonės kokybės ir aplinkosaugos politika skelbiama įmonės internetiniame puslapyje. Paskirti vadovybės atstovai kokybei ir aplinkosaugai rūpinasi, kad sistema funkcionuotų ir duotų realią naudą vystant veiklą bei tausojant aplinką. Visi darbuotojai įtraukti į vadybos sistemą, išipareigoja laikytis aplinkosaugos procedūrų. Darbuotojai skatinami teikti pasiūlymus gerinti aplinkosaugos vadybos sistemos veiksmingumą bei pagal poreikį dalyvauti mokymuose.

Nuolatinis gerinimas. Aplinkosaugos vadybos ir audito sistema (EMAS) integruota į įmonėje veikiančią vadybos sistemą pagal ISO 9001 ir ISO 14001 standartų reikalavimus. Įmonė periodiškai atlieka integruotos vadybos sistemos vidaus auditus, siekdama nuolatinio gerinimo ir taršos prevencijos. Vadovybinių analizių metu analizuojama informacija apie tikslų pasiekimo lygį, kokybės ir aplinkosaugos rodikliai ir kiti svarbūs klausimai, kurie užtikrina nuolatinį aplinkosaugos ir kokybės vadybos sistemos gerinimą.

5. APLINKOS APSAUGOS ASPEKTAI

Tiesioginiai aspektai. Reikšmingiausi tiesioginiai aspektai įmonėje pateikti 2 lentelėje.

2 lentelė. Reikšmingiausi UAB „Garlita“ tiesioginiai aplinkosaugos aspektai

Reikšmingas aplinkosaugos aspektas	Aprašymas	Poveikis aplinkai
<i>Gamybinių atliekų (audinių atraizų) susidarymas</i>	Audinių atraizų atliekos susidaro gamyboje	Teigiamas poveikis – audinių atraizų atliekų susidarymas ir panaudojimas perdirbimui, t.y. naujų produktų sukūrimui. Neigiamas poveikis – žaliavų sunaudojimas.
<i>Elektros energijos naudojimas</i>	Daugiausiai elektros energijos įmonėje sunaudoja gamybiniai įrenginiai	Naudojama iš miesto skirstomųjų tinklų gaunama elektros energija. Gamtos neatsinaujančių išteklių naudojimas

Netiesioginės įtakos aspektai. Aspektai, kuriems UAB „Garlita“ gali daryti netiesioginę įtaką:

Produktų kūrimas: kuriant naujus gaminius, atsižvelgiama į produkto poveikį aplinkai, todėl užsakovui rekomenduojama pasirinkti tiekėjus, kurių tiekiamos žaliavos yra draugiškos aplinkai, naudoti natūralias medžiagas.

Gaminių ir pakuočių atliekos pas galutinius vartotojus: galutinių vartotojų sudėvėti drabužiai bei pakuotės atliekos teršia aplinką, patekdamos į sąvartyną. Popieriaus pakuotė ir gaminiai iš natūralių pluoštų greitai suyra ir gamtai didelio poveikio nedaro. Polietileno pakuotės atliekos bei gaminiai iš sintetinio pluošto ilgai nesuyra ir teršia aplinką žymiai daugiau. Galutiniam gaminio vartotojui gaminio etiketėje pateikiame informaciją dėl netinkamo naudoti gaminio šalinimo būdo.

Aplinkos aspektų reikšmingumo nustatymas. Aplinkos apsaugos aspektų reikšmingumas vertinamas pagal patvirtintą reikšmingumo nustatymo metodiką. Aplinkos apsaugos aspektų reikšmingumas vertinamas atsižvelgiant įteisinius reikalavimus, suinteresuotų išorės ir vidaus šalių reikalavimus bei poveikį aplinkai.

6. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Ankstesnis aplinkosaugos tikslų pasiekimo lygis. UAB „Garlita“, siekdama didinti aplinkosauginį veiksmingumą ir mažinti veiklos poveikį aplinkai, kasmet užsibrėžia aplinkosaugos tikslus, susijusius su reikšmingiausių aspektų valdymu. Šie tikslai pasiekiami per aplinkosaugos veiksmų planuose numatytas užduotis. 2016-2018 metų tikslų pasiekimo lygiai aptarti 3-4 lentelėse.

3 lentelė. Gamybinių atliekų (santykiškai nuo gautų žaliavų kiekio) susidarymas mezgimo ir sukirpimo procesuose

Metai	Gamybinių atliekų susidarymas mezgimo procese	Gamybinių atliekų susidarymo pokytis mezgimo procese, lyginant su ankstesniais metais	Gamybinių atliekų susidarymas sukirpimo procese	Gamybinių atliekų susidarymo pokytis sukirpimo procese, lyginant su ankstesniais metais
2016	1,31 %	-0,53 %	17,0 %	-1 %
2017	1,307 %	-0,003 %	16,0 %	-1 %

2018	2,41 %	+1,1 %*	15,5 %	-0,5 %
------	--------	---------	--------	--------

* 2018 metais gamybinių atliekų kiekis mezgimo procese padidėjo 1,31 proc. dėl gaminių sudėtingumo ir dizaino.

4 lentelė. Bendras elektros energijos sunaudojimas MWh ir vienam gaminiui pagaminti

Metai	Elektros energijos suvartojimas, MWh	Elektros energijos suvartojimo pokytis, lyginant su ankstesniais metais	Elektros energijos suvartojimas vienam gaminiui MWh	Elektros energijos suvartojimo vienam gaminiui pokytis, lyginant su ankstesniais metais
2016	458,255	-0,7 %	0,001381	0,73 %
2017	452,000	-1,36 %	0,001328	-3,83 %
2018	439,877	-2,68 %	0,001429	7,61 %

Tikslai 2019-iems metams. Siekiant didinti aplinkosauginį veiksmingumą ir mažinti veiklos poveikį aplinkai, įmonė nustatė aplinkosauginius tikslus 2019-iems metams. Tikslai siekiami vykdant aplinkosaugos veiksmų planuose numatytas užduotis.

1 tikslas: Gamybinių atliekų kiekio mažinimas 2019 m.

1 uždavinys. Mezgimo procese gamybines atliekų kiekis neturi viršyti 2,4 proc.

2 uždavinys. Sukirpimo procese gamybines atliekų kiekis neturi viršyti 16 proc.

2 tikslas. Elektros energijos mažinimas 2019 m.

1 uždavinys. Sumažinti elektros energijos sunaudojimą vienam gaminiui, lyginant su 2018 m., 2 proc.

7. VEIKSMINGUMO RODIKLIAI

Skaičiavimo metodo aptarimas. UAB „Garlita“ aplinkosauginį veiksmingumą parodo su įmonės reikšmingais aplinkos apsaugos aspektais susiję rodikliai. Siekiant palyginti skirtingų metų duomenis, naudojami santykiniai rodikliai, sutinkamai su EMAS reikalavimais – **R skaičiai**, žymintys A ir B skaičių santykį. Visi santykiniai rodikliai apskaičiuojami metų **įvedinius arba A skaičius** (kiekvieno rodiklio įvediniai aptariami tolimesniuose skyriuose) palyginus (padalinus iš) metų **išvediniais arba B skaičiais**.

Išvediniai arba B skaičiai kiekvieno rodiklio atveju taikomi pagal prasmę – siekiama naudoti tokį išvedinį, kuris geriausiai atskleistų išteklių panaudojimo efektyvumą, būtų prasmingas ir lengvai suvokiamas, todėl vienu atveju R skaičius išreiškia sunaudojamų išteklių kiekį, tenkantį vienam apyvartos vienetui (šiuo atveju – milijonui eurų), kitu atveju – sunaudojamų išteklių kiekį tenkantį pagamintam produkcijos vienetui (šiuo atveju – vienam produkcijos vienetui) arba tenkantį vienam darbuotojui. **5 lentelėje** pateikiami įmonės išvediniai arba skaičiai B, žymintys bendrus metinius įmonės išvedinius.

5 lentelė. UAB „Garlita“ bendri metiniai išvediniai, naudojami pagrindiniams rodikliams apskaičiuoti (B skaičiai, taikomi atitinkamiems rodikliams – R skaičiams apskaičiuoti)

B skaičiai – bendri metiniai išvediniai	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Bendrovės metinė apyvarta, mln. Eur	3,5	3,99	3,81

Pagamintų gaminių skaičius, vnt.	331 818	340 347	307 785
Darbuotojų skaičius, žm.sk.	161	163	170

7.1. Energijos naudojimo našumas

Rodiklio reikšmė ir jo apskaičiavimas. Energijos naudojimo našumas rodo, kiek įmonė suvartoja energijos parduotai produkcijos vertei. Energijos naudojimo našumas konkrečiais kalendoriniais metais apskaičiuojamas konvertavus visų energetinių išteklių, kuriuos tais metais įmonė sunaudojo (tai yra įvedinys), į megavatvalandes (pagal nustatytus konvertavimo koeficientus) ir padalinus iš tų metų įmonės apyvartos, milijonais litų (tai yra išvedinys), taip gaunant energijos naudojimo našumo rodiklio reikšmę, išreikštą megavatvalandėmis, tenkančioms vienam milijonui eurų įmonės apyvartos.

Energetiniai išteklių šaltiniai ir naudojimas įmonėje:

- **Elektros energija** naudojama įmonės administracijoje ir gamyboje gaunama iš centralizuotų elektros energijos tinklų.
- **Gamtinėmis dujomis** yra šildomi įmonės pastatai ir ruošiamas karštas vanduo.
- **Benzinas, dyzelinis kuras ir suskystintos dujos** naudojamos įmonės automobiliuose. **6 lentelėje** pateikti duomenys apie įmonės energetinių išteklių sunaudojimą, jų konvertavimą ir bendrą energijos naudojimo našumą.

6 lentelė. UAB „Garlita“ energetinių išteklių naudojimas, konvertavimas į MWh ir energijos sunaudojimas MWh, vienam milijonui eurų pajamų uždirbti

Rodiklis Matavimo vnt.	Koeficientas, verčiant į MWh	2016 m.		2017 m.		2018 m.	
		Matavimo vienetais	MWh	Matavimo vienetais	MWh	Matavimo vienetais	MWh
Elektros energijos sunaudojimas, MWh	1	458,255	458,255	452,000	452,000	439,877	439,877
Gamtinių dujų sunaudojimas, m ³	8,82	30049	265,03	31216	275,33	36549	322,36
Benzino sunaudojimas, l	9,07	231	2,1	124	1,12	242	2,19
Dyzelinio kuro sunaudojimas, l	10,08	10868	109,55	12785	128,87	10505	105,89
Suskystintų dujų sunaudojimas, l	7,4	707	5,23	782	5,79	1682	12,45
Iš viso, MWh	-	-	840,17	-	863,11	-	882,77
Energijos sunaudojimas, MWh vienam milijonui EUR pajamų uždirbti	-	-	240,05	-	216,32	-	231,70

7.2. Medžiagų naudojimo efektyvumas

Rodiklių reikšmės ir jų apskaičiavimas. Medžiagų naudojimo efektyvumui apskaičiuoti naudojami 2 rodikliai. Pirmasis iš jų parodo, kiek verpalų žaliavos sunaudojama vienam gaminiui pagaminti. Sunaudotų verpalų kiekis gaminio vienetui rodo statistinį gaminio svorį, tačiau šis rodiklis negali atskleisti įmonei sukuriamos žaliavų vertės, todėl įvedamas antras rodiklis – sunaudotas verpalų žaliavos kiekis, tenkantis vienam milijonui eurų pajamų uždirbti (**žr. 7 lentelę**).

7 lentelė. UAB „Garlita“ medžiagų naudojimo efektyvumas: sunaudotų žaliavų (verpalų) kiekis t ir verpalų žaliavos kiekis, sunaudojamas vienam gaminiui pagaminti bei verpalų žaliavų sunaudojimas tonomis vienam milijonui eurų pajamų uždirbti

	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Sunaudota verpalų (žaliavų), t	219	193	156
Verpalų žaliavos kiekis, sunaudotas vienam gaminiui, g/vnt.	660	567	508
Verpalų sunaudojimas t, 1 milijonui eurų pajamų uždirbti	62,57	48,37	41,05

7.3. Vanduo

Rodiklių reikšmės ir jų apskaičiavimas. Produkcijos skalbimo bei garinimo technologiniuose procesuose naudojami vandens išteklių. Šiuose procesuose sunaudojamas vandens kiekis santykinai nedidelis. Vandens naudojimo efektyvumui apskaičiuoti naudojami 2 rodikliai. Pirmasis iš jų parodo, koks vandens kiekis, įmonėje sunaudojamas per metus, tenka vienam įmonės dirbančiajam. Kadangi dirbančiųjų skaičius kasmet kinta priklausomai nuo daugelio priežasčių ir šis rodiklis negali atskleisti išteklių sunaudojimo sukuriamos vertės įmonei, todėl įvedamas antras rodiklis – sunaudoto vandens kiekis, tenkantis vienam milijonui eurų pajamų uždirbti (žr. 8 lentelę).

8 lentelė. UAB „Garlita“ vandens naudojimo efektyvumas: vandens suvartojimas per metus, m3, vandens kiekis, tenkantis vienam darbuotojui, m3 ir vandens kiekis kubiniais metrais, sunaudojamas vienam milijonui eurų pajamų uždirbti

	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Vandens suvartojimas, m3 per metus	1320,2	1340,3	1320
1 darbuotojui tenkantis vandens kiekis per metus, m3	8,2	8,2	7,8
Vandens kiekis m3, 1 milijonui eurų pajamų uždirbti	377,2	335,9	346,5

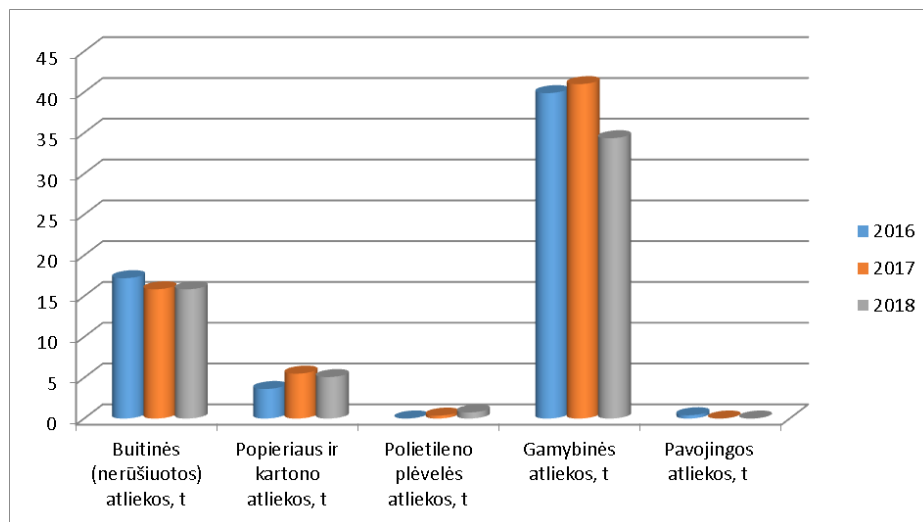
7.4. Atliekos

Rodiklių reikšmės ir jų apskaičiavimas. Įmonėje gamybos procesų metu, o taip pat kitų procesų metu susidaro gamybos ir kitos atliekos – buitinės, popieriaus ir kartono, polietileno, pavojingos atliekos. Visos atliekos įmonėje rūšiuojamos, apskaitomos, tinkamai prižiūrimos ir perduodamos atliekų tvarkytojams. Siekdama didinti aplinkosaugos sistemos veiksmingumą, įmonė siekia sumažinti susidarančių atliekų kiekį. Atliekų mažinimo veiksmų efektyvumas apskaičiuojamas rodikliu, kuris gaunamas sudėjus visų įmonėje susidarančių atliekų kiekį tonomis per metus ir padalinus iš įmonės metinės apyvartos milijonais eurų – taip gaunamas rodiklis, parodantis kiek įmonėje gavo tonų atliekų, uždirbdama vieną milijoną pajamų (žr. 9 lentelę).

9 lentelė. UAB „Garlita“ atliekų susidarymo rodikliai: per metus susidarančių įvairių atliekų kiekiai tonomis ir atliekų kiekis tonomis, susidarantis vienam milijonui eurų pajamų uždirbti

Įmonėje susidarančių atliekų rūšys ir kiekiai per metus	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Buitinės (nerūšiuotos) atliekos, t	17,2	15,84	15,84
Popieriaus ir kartono atliekos, t	3,62	5,5	5,08
Polietileno plėvelės atliekos, t	0,01	0,36	0,75
Gamybinės atliekos, t	39,88	40,98	34,35
Pavojingos atliekos*, t	0,405	0	0
Iš viso atliekų, t	61,12	62,68	56,02
Atliekų kiekis tonomis vienam milijonui eurų uždirbti	17,46	15,71	14,70

*Pastaba: pavojingų atliekų iš pagrindinės veiklos nesusidaro, tačiau pavojingų atliekų grupei priskiriamos šios atliekos: cheminėmis medžiagomis užterštos atliekos (chemikalų pakuotės).

Žiedinės ekonomikos pagrindas – žaliavų perdirbimas ir jų panaudojimas dar kartą. Todėl mūsų gamybinės atliekos parduodamos antrinių žaliavų supirkėjams, kad gamybinės atliekos būtų panaudojamos kitų gaminių gamybai. Nuo 2018 metų įmonėje įvestas efektyvesnis gamybos atliekų tvarkymas – gamybos atliekos rūšiuojamos pagal žaliavas, iš kurių susidarė atliekos ir atrūšiuotos žaliavos parduodamos tiksliniams, o ne vienam, antrinių žaliavų supirkėjams, taip pasiekiant didesnę ekonominę naudą įmonei. Šiuo tikslu įmonė skaičiuoja dar vieną svarbų rodiklį, susijusį su atliekomis – antrinėms žaliavoms perduotų ir parduotų atliekų kiekį (žr. 10 lentelę).

10 lentelė. UAB „Garlita“ išrūšiuotų ir kaip antrinės žaliava perduotos / parduotos atliekų dalis bendrame gamybinių atliekų kiekyje, procentais

Antrinių žaliavų rodiklis	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Išrūšiuotų ir kaip antrinės žaliavos perduotų atliekų dalis, proc.	71,19	74,73	71,73

7.5. Bioįvairovė

Rodiklio reikšmė ir jo apskaičiavimas. Bioįvairovės rodikliui apskaičiuoti įmonė naudoja rodiklį, rodantį, kiek kvadratinų metrų užstatyto ploto įmonės teritorijoje (kuri yra 10 000 kvadratinų metrų) uždirba 1 milijoną eurų pajamų. Įmonės teritorijoje stovi pastatai, kuriuose yra administracinės ir gamybinės patalpos, įrengta automobilių stovėjimo aikštelė. Rodiklis apskaičiuojamas užstatytos teritorijos plotą kvadratiniais metrais padalinus iš įmonės metinės apyvartos milijonais eurų. Skaičiavimai pateikti 11 lentelėje.

11 lentelė. UAB „Garlita“ įmonės teritorijos gamybinėmis ir administracinėmis patalpomis užstatyto ploto kvadratiniais metrais vienam milijonui eurų pajamų uždirbti

	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Užstatytos teritorijos plotas, m ²	3440	4462	4462
Bendras sandarintųjų paviršių plotas, m ²	-	3104	3104
Gamtai skirtas plotas, m ²	-	2434	2434
Užstatytos teritorijos plotas, m², 1 mln. Eurų pajamų uždirbti	983	1171	1171

7.6. Išmetamieji teršalai

Gamybos procesuose išmetamųjų teršalų nėra. Procesuose, kuriuose gaminamas produktas, emisijų į orą, gruntą, žemę nėra. Gamtinės dujos naudojamos šildymui, kuras naudojamas nuosavam įmonės transportui.

Rodiklio reikšmė ir jo apskaičiavimas. Emisijų rodiklis apskaičiuojamas sudėjus visų per metus išmestų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (CO₂) kiekius, konvertavus visų rūšių įmonės per metus atliktas emisijas į anglies dvideginio emisiją (pagal nustatytus konversijos rodiklius) ir padalinus iš tų metų įmonės apyvartos milijonais eurų. Tokiu būdu gaunamas rodiklis, parodantis, kiek CO₂ emisijų tonomis per metus įmonė atlieka, uždirbama vieną milijoną eurų pajamų. Skaičiavimai pateikti 12 lentelėje.

12 lentelė. UAB „Garlita“ emisijų kiekis, konvertuotas į anglies dvideginio emisijas tonomis, tenkantis vienam įmonės uždirbtam milijonui eurų pajamų

	2016 m.		2017 m.		2018 m.	
	Sunaudojimas	CO ₂ , t	Sunaudojimas	CO ₂ , t	Sunaudojimas	CO ₂ , t
Gamtinės dujos	30 049 000 l	56,13	31 216 000 l	58,31	36 549 000 l	68,27
Benzinas	2 31 l	0,5	124 l	0,27	242 l	0,52
Dyzelinas	10 868 l	28,87	12 785 l	33,97	10 505 l	27,91
Suskystintos dujos	707 l	1,11	782 l	1,22	1682 l	2,62
CO₂ emisijos, iš viso	-	86,61	-	93,6	-	99,32
CO₂ emisijos/mln. EUR apyvartos	-	24,74	-	23,46	-	26,07

8. TEISINIAI REIKALAVIMAI

UAB „Garlita“ taikomi teisiniai reikalavimai. Yra sudarytas teisinių reikalavimų sąrašas, kuriuo vadovaujasi visi įmonės darbuotojai. Yra atsakingas asmuo už teisinių reikalavimų sąrašo koregavimą ir pakeitimus. Veiklos atitiktis teisiniams ir kitiems reikalavimams tikrinama vidaus audito metu.

Įmonė įsipareigoja laikytis taikomų aplinkos apsaugos teisinių ir kitų reikalavimų. Pagrindiniai įmonei taikomi teisiniai reikalavimai susiję su atliekų tvarkymu, pakuote ir pakuotės atliekų tvarkymu, mokesčiais už aplinkos teršimą. Įmonė pareiškia, kad vykdo teisinių ir kitų reikalavimų monitorintą bei juos atitinka.

Įmonėje susidarančios atliekos yra rūšiuojamos į gamybos atraižų, popieriaus ir kartono, polietileno plėvelės atliekas. Vykdoma susidarančių atliekų apskaita. Atliekos pridudamos pagal sutartis atliekų tvarkytojams. Įmonė moka mokesčius už patiektą į rinką gaminių pakuotę bei už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių (automobilių).

Pagrindiniai įmonei taikomi su aplinka susiję teisiniai reikalavimai:

- Aplinkos apsaugos įstatymas.
- Atliekų tvarkymo taisyklės.
- Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklės.
- Elektros ir elektroninės įrangos bei jos atliekų tvarkymo taisyklės.
- Cheminių medžiagų ir preparatų apskaitos tvarkos aprašas.
- Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymas.
- Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklės.
- Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašas.
- Bendrosios gaisrinės saugos taisyklės.
- Priešgaisrinės saugos įstatymas.

APLINKOSAUGOS VERTINTOJO IŠVADA

EMAS aplinkosaugos vertintojas – VšĮ „LST Sert“, registracijos numeris LT-V-0001, atliko patikrinimą ir deklaruoja, kad UAB „Garlita“, veikiančios Stadiono g. 2, Rinkūnų k., Kauno r., aplinkosaugos politika, aplinkosaugos vadybos sistema, audito procedūros ir jų įgyvendinimas bei aplinkosaugos ataskaita atitinka visus Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (EB) Nr. 1221/2009 reikalavimus bei Europos Sąjungos Komisijos Reglamento (ES) 2017/1505 nuostatas.

Ši vertintojo išvada nėra lygiavertė EMAS registracijai, kurią gali suteikti tik kompetentinga įstaiga pagal Reglamentą (EB) Nr. 1221/2009.

Vertinimą atliko:

Adolfas Kaziliūnas

Aldona Ramanauskienė

2019 m. liepos ____ d.

Vilnius

